

LJUDSKA PRAVICA

Leto IV.

GLASILO DELAVCEV IN KMETOV

Štev. 2.

Po razpustu URS-a:

Kaj sedaj?

Ogromni večini delavstva je danes znano, zakaj je protiljudska vlada Cvetković-Maček razpustila njegove razredne strokovne organizacije. S tem novim zločinom je hotela delavstvo popolnoma razorožiti v njegovem boju za obstanek in za večji kos kruha ter ga tako oslabilenega izročiti kapitalistom in špekulantom v še večje izkoriščanje kakor doslej.

Delavstvo tudi ve, kdo je režimu Cvetković-Maček pomagal do tega, da je tvegal razpust, katerega si ni upal izvesti nobeden prejšnjih diktatorskih režimov. K razpustu so pripomogli zvesti hlapci buržuazije — socialdemokratski vodje. Ti odkriti zavezniki režima in podjetnikov — v Sloveniji n.p.r. Arh, Svetek, Jakomin, Vrankar, Bricej, Prezeli in drugi — so v svoji besni gonji proti najpoštenjšemu in najbogatšemu v strokovnih organizacijah, proti komunistom, sami razpuščali cele organizacije, odstavljali od članstva izvoljene odbore in namesto njih postavljali svoje biriče za komisarje. S pomočjo policije so pečatili organizacijske lokale, dušili delavske štrajke ter najzavednejšim delavcem pošiljali žandarje in policajce na vrat. To je bil njihov glavni posel. V tej svoji zločinskih raboti so v resnici daleč prekosili voditelje režimske in podjetniške organizacije ZZZ, ki si je postavila razbijanje razrednih strokovnih organizacij in delavske enotnosti za glavni cilj.

Ker pa vse to ni pomagalo, ker je med delavci raslo zaupanje v razredne strokovne organizacije in so vstopali vanje, videč, da te organizacije spet pošiljajo njihove resnične borbene formacije, zato so socialdemokratski »voditelji« brez odpora privolili v razpust URS-a in ga celo sami razpuščali (kot v Mariboru in drugod).

Ali pa je režim Cvetković-Maček s tem razpustom res uspel zadušiti razredno borbo? Nel Namen režima bi bil dosežen, če bi delavstvo poslušalo socialdemokratske vodje in smatralo, da je sedaj vsaka delavska borba nemogoča. To pa ni res. Delavski razred ima nešteto bogatih izkušenj iz preteklosti, da se more delavstvo uspešno boriti za svoje pravice tudi, če je oropano vseh legalnih strokovnih organizacij. To se najbolj jasno vidi iz velikih štrajkov delavske aeronavtične industrije v Beogradu, ki je bilo iz SMRJ izključeno, in rudarjev v Trbovljah 1. 1939., ko socialdemokratski in vsi ostali reakcionarni predstavniki legalnih strokovnih organizacij niso samo odrekli pomoč štrajkujočim, marveč so se zvezali z reakcijo in podjetniki ter vodili najhujšo gonjo proti štrajkovnim odborom in ovajali oblastem najboljše delavske borbe. Naj so socialdemokratski z režimom vred še tako proglašali te štrajke za nezakonite in z najhujšim nasiljem pritiskali na štrajkujoče, vse to ni moglo zlomiti enotnosti in borbenosti delavstva. Z odločnimi nastopi je delavstvo že mnogokrat naglano oblastnikom in podjetnikom strah v kosti in jih prisililo na popust in priznanje pravih, od delavskega neposredno izvoljenih predstavnikov, ki so vodili delavske štrajke.

Gospoda kljub razpustu strokovnih organizacij ne bo mogla zadušiti delavske borbe. Nujnost borbe za življenjski obstanek je močnejša kakor vse nasilje. Sila izjave protisilo. Gospoda seje veter, a ho žela vihar. Delavstvo ima iz svojih dosedanjih borb že toliko izkušenj, da bo znalo z uspehom nadaljevati borbo, čeprav je z razpustom strokovnih organizacij občutno prizadeto.

Delavski razred si bo za nadaljevanje svoje borbe koval svoje odbore delavske enotnosti po obratih in tovarnah.

Danes bolj kot kdaj prej velja ustvarjati to enotnost, enotnost vseh delavcev, ki so enako izkoriščani, pa naj so člani razpuščenih organizacij, NSZ, JSZ, neorganizirani, ali celo oni, ki so bili zavedeni v jugoslovansko ZZZ. Z razpustom razrednih strokovnih organizacij je zadan udarec vsemu delavstvu. O tem in o nujnosti borbe morajo zavedni delavci prepričati vse, predvsem pošteno borbene delavce ostalih organizacij in neorganizirane, ker le z odločno borbo bo mogoče doseči, da bodo plače in mezde sledile porastu cen življenjskih potrebščin.

Težišče utrjevanja delavske enotnosti mora biti v tovarnah in obratih. A ne snovanja ozkih tajnih strokovnih organizacij na mesto razpuščenih. S tem bi se najborenejši delavci odvajali od ostalega delavstva. Borbeni aktivni po podjetjih se morajo posvetiti pridobivanju vseh ostalih delavcev za enotne borbene nastope velike večine delavstva v obratu in naperiti odločno borbo proti vsem razbijajočim delavske enotnosti na vrhovih režimske ZZZ in drugim podrepiškim agentom. To je trenutno neposredna naloga vseh razredno zavednih delavcev.

Oviram volitev obratnih zaupnikov velja zoperstaviti boj tudi onim, ki bi radi »zastopali« delavce, ne da bi vprašali za voljo delavcev. To so dosedanj izdajalski zaupniki, sluge podjetnikov, ki ne iščejo opore pri delavcih, temveč v naklonjenosti podjetnikov. Izvesti je treba volitve zaupnikov, ne glede na vse zapreke in samo njim poveriti zastopanje delavskih interesov ter jih v tem delu podpirati in braniti.

Za borbo je treba med vsemi delavci, ne glede na pripadnost različnim organizacijam, zbirati tudi zadostne prispevke v borbeni fond. Ta fond naj upravljajo najborenejši in najpoštenejši delavci v podjetju. Služi bo za podporo v štrajkih in akcijah.

Torej ustvarjanje odborov borbene delavske enotnosti v obratih, organiziranje in izvajanje akcij in štrajkov za življenjske potrebe delavcev, odločna borba proti vsem sovražnikom delavstva, proti reakciji in njenim pomagačem — socialdemokratskim voditeljem — to bo najučinkovitejši odgovor na zločinske napade vlade izkoriščevalcev in špekulantov, to bo najuspešnejša obramba delavskega razreda pred nenasišnimi kapitalisti.

Slovo od vojaških konfinirancev

25. januarja je okoli 300 delavcev, kmetov in izobražencev iz vse Slovenije odšlo v novo koncentracijsko taborišče v Ivanjico pri Uzdki Požegi. Slovensko delavstvo se je dostojno poslovilo od novih žrtev reakcije in ob tej priliki manifestiralo svojo neomajno voljo nadaljevati boj proti zločinski politiki Cvetković-Maček-Kulovec vlade, ki nas vede naravnost v vojno. Vse od jesenice, preko Kranja, Ljubljane, Trbovelj in Zidanega mosta je na postajah zbrano ljudstvo pozdravljalo borbe za pravice delovnega ljudstva in protestiralo proti novim koncentracijskim taboriščem.

Na Javorniku je zbrana množica vzklikala proti imperialistični vojni, proti koncentracijskim taboriščem in za Sovjetsko Zvezo. Nastopila je tako odločno, da si policija ni upala ničesar ukreniti.

Na ljubljanskem kolodvoru se je slovo razvilo v pravo delavsko demonstracijo. Zbrana množica se ni dala ustrohati od številnega policijskega močstva. Dvakrat je skušala policija iztržiti množico na cesto, toda brez uspeha, množica je venomer naraščala. Padali so vzkliki »dol z vojno«, »živela Sovjetska Zveza«, »dol s taborišči«, »dol z angleškim imperializmom«, »dol z nemškim imperializmom«, »zahtevamo naslonitev na Sovjetsko Zvezo«.

Vsako leto 21. januarja — ob obletnici Leninove smrti — se zgrinjajo na Rdečem trgu v Moskvi pred Leninovim mavzolejem nepregledne množice. Tam počiva telo, v katerem je živel največji um naše dobe, bilo najbolj vroče srce naših brezsrčnih dni. — On, Lenin! Človek, ki je z nadčloveško bistrovidnostjo razumel svoj čas in vse svoje življenje in delo posvetil boju za osvoboditev delovnega človeštva. Človek, ki je bil v tej borbi trd in neizprosno v načelih, nepopustljiv napram sovražniku, obenem pa poln očetovske ljubezni do trpečega ljudstva in najboljši tovariš in prijatelj. Človek, ki je bil vzor junaštva in odločnosti v borbi, človek velikih dejanj in misli, obenem pa vzor skromnosti, potrpljenja in vztrajnega podrobnega dela. Človek, ki je svoj čas, čas propadanja kapitalizma in s tem razredne družbe sploh tako pravilno in podrobno razčlenil, da se danes ves svet uči iz njegovih knjig. Človek, ki je pokazal, kaj more in kaj mora delavski razred v tej dobi storiti. Človek, ki je delavcem razjasnil, kje so njihovi zavezniki — kmetje, zatirani narodi — in kako jih pridobiti za osvobodilni boj. Človek, ki je delovnemu kmečkemu ljudstvu pokazal edino pravo pot osvoboditve izpod jarma tlačanstva in kapitalizma. Človek, ki je naučil delovno

ljudstvo, kako se mora organizirati za ta boj, človek, ki je sam organiziral prvo delavsko stranko nove vrste, tako, kakršno potrebuje ljudstvo v današnjem času — boljševiško stranko. Človek, ki je po načelih te stranke ustanovil stranko proletariata vsega sveta — Komunistično Internacionalo. Človek, ki je odkril obliko delavske oblasti, diktature proletariata — sovjetsko oblast. Človek, ki je vodil prvo zmagovito proletarsko revolucijo in ustanovil prvo delavsko-kmečko državo. Človek, ki je to državo vodil v burnih časih državljanske vojne in dosegel zmago nad belimi armadami in imperialisti, ki so jim pritekli na pomoč. Človek, ki je izdelal načrt za gospodarsko politiko te države, načrt, po katerem je njegov pomočnik in nadaljevalni dela — Stalin — povedel sovjetske narode v socializem — družbo brez razredov, brez kriz, brezposelnosti in revščine, družbo blagostanja in napredka, prosvete in sreče.

Ko se zamisliš v to ogromno delo, ki ga je opravil en sam človek — Lenin — se ti zdi, da te vprašuje, ali si storil tudi ti, kar si mogel, da se konča trpljenje tvojih bratov, da zasije sonce svobode delovnemu ljudstvu tvoje dežele in da se združijo vsi narodi v skupnem domu svetovne zveze socialističnih republik.

Čeprav so balkanske države razen Grčije do danes ostale izven krvavega obračunavanja med obema imperialističnima blokom, pa vendar njihove reakcionarne vlade niso niti znale niti želele obraniti svojih narodov pred zlimi posledicami roparske vojne. Narodi balkanskih držav so prepričani, da je njihova rešitev pred vojno in tujo zasedbo edino le v naslonitvi na Sovjetsko Zvezo, buržuazija pa nastopa proti tem ljudskim težnjam z vsim svojim nasiljem. Glede na svoje simpatije se buržuazija deli na oba imperialistična bloka, deloma pa nima med enim in drugim. Tako stanje izkorišča peta kolona obeh imperialističnih taborov.

Nemški osvajačci so svojo zmago nad francoskimi imperialisti izkoriščali za osvajanje gospodujočega položaja tudi na Balkanu. Prav tako kujejo angleški imperialisti iz svojih sedanjih vojaških uspehov v Albaniji in Afriki — kapital na Balkanu. Balkanske narode bi radi pognali v vojno za svoj račun in tako oslabil nemški pritisk na angleško otočje. Ta zakulisna in odkrita balkanska trenja med obema vojskovojskoma se taboroma pihajajo do izraza v hudih sporih pri buržuaziji balkanskih držav, ki jo duži le eno: strah pred lastnim ljudstvom.

To nam najizrazitejše kaže rumunski primer, kjer je krvavemu trebljenju Železne garde, ki je delala za Nemce, po angleškem eksponentu kralju Karlu sledil izgon Karla in pokol njegovih pristavev, na to pa pred kratkim še pokol med dvema kriloma Železne garde. Medsebojno obračunavanje med rumunsko gospodo, ki ga je razpihovala peta kolona obeh vojskovojskoma se blokov, se je vsaj začasno umirilo, čim je nastopilo delovno ljudstvo, da bi obračunalo z vso zajedalsko, med seboj sprto gospodo. Gospoda gre torej v medsebojnih sporih, na kak način in s čigavo pomočjo bi si obvarovala oblast nad delovnim ljudstvom, do skrajnih meja, le v tem si je edina, da mora svojo razredno oblast obdržati za vsako ceno.

Kaj je s krušnimi kartami in aprovizacijo

To za delavce, namščence in revne kmete življenjsko vprašanje »rešujejo« v zadnjem času »s polno paro« tako država, banovina in občine, kakor tudi meščansko čapospisje. Toda vse to je le metanje peska v oči delovnemu ljudstvu. V resnici vsi ti »merodajni činitelji« z gosposkim časopisjem vred nečejo in ne morejo reševati tega vprašanja tako, kakor bi bilo v korist delovnega ljudstva, kajti to bi škodovalo bogati gospodi, ki jo ti »činitelji« in časopisi zastopajo. Nasprotno, oni sami so zakrivilili špekulacijo, draginjo in pomanjkanje najnujnejših življenjskih potrebščin.

Poglejmo dejstva. — 1. Svoj čas je vlada odredila, da si morajo občine nabaviti zaloge živil za primer vojne. S tem je dala pobudo in razlog za kupčenje zalog pri špekulantih in za bliskovit dvig cen živil. 2. Isto posledico so imela lanske jesen zagotovila vladnega časopisja, da bo vlada kljub slabi letini izpolnila obveze trgovinskih pogodb o izvozu žita v Nemčijo. 3. Vlada je tudi res — kljub pomanjkanju doma — še kar naprej na debelo izvažala v Nemčijo. Od zadnje žetve je bilo izvoženega v Nemčijo po priznanju meščanskih časopisov 158 vagonov pšenice, v resnici pa gotovo še več. In še mnogo več bi bilo izvoženega, če ne bi lanske jesen zavzrlo ogorčenje po vsej državi, če se ne bi dvignil val protestnih demonstracij delovnega ljudstva in če ne bi nato vlada iz strahu pred borbenimi nastopi delavstva pripravila nemških trgovinskih predstavnikov do delnega popuščanja, sklicujoč se na te demonstracije. 4. Vladne polovičarke odredbe o mletju žita, peki kruha itd. so ostale

»živela Sovjetska Zveza«, »dol s taborišči«, »dol z angleškim imperializmom«, »dol z nemškim imperializmom«, »zahtevamo naslonitev na Sovjetsko Zvezo«.

Ko se je kljub naporom policije vsa množica zbrala ob vlak, je zaplapolala improvizirana rdeča zastava in zadone la naša pesem: »Nabrusimo kose...«. Novi vzkliki proti vojni in za Sovjetsko Zvezo. Sedaj je bilo demonstrantov že toliko, da je policija opustila poskuse, da bi jih razgnala. Zavrila je »Internacionala«, ki so jo demonstranti zapeli razoglavi in z dostojanstvenim mirom. Med petimi »Internacionala« se je začel vlak pomikati. Spet vzkliki in zadržani pozdravi množice. Množica je po odhodu vlaka zapela še eno kitico »Internacionala« in mirno odšla skozi kordon policije. Ta trenutek je policija izrabila, da je aretirala 13 ljudi, med njimi nekaj slučajno navzočih.

Podobne demonstracije so se ponovile v Zagorju, Trbovljah, v Hrastniku. V Hrastniku so delavci celo razbili orožniški kordon. Isto se je ponovilo v Zidanem mostu, kjer so se pridružili številni konfiniranci, sorodniki, delavci iz Celja in Savinjske doline, tako da je bilo na kolodvoru nabito polno ljudi. Nastopu žandarjev se je množica ogorčeno uprla, da so se morali hitro umakniti. Vladajoči nasilneži so morali spoznati, da se volja za osvobodilni boj ne da z nobenim nasiljem več zatreti.

Tudi bolgarsko buržuazijo živo obdeluje peta kolona obeh imperialističnih taborov. Angleški prsti so n.p.r. bili za čistimi bolgarskimi parlamentarci, ki so nastopili proti desnici in proti levici. Pritisk nemške Pete kolone, ki ji sledi večina bolgarske buržuazije, pa je celo dovedel do krize bolgarske vlade. Samo odločen odpor bolgarskega naroda, ki hoče ohraniti mir in neodvisnost in ki zato zahteva tesno zvezo in pogodbo o medsebojni pomoči s Sovj. Zvezo, še zadržuje bolgarsko buržuazijo pred vojnimi avanturami.

Kakor po drugih balkanskih državah tako tudi v Jugoslaviji buržuazija ni enotna — razen v svojem sovražstvu do delovnega ljudstva in v strahu pred njim. Vlada Cvetković-Maček niha med obema vojskovojskoma se blokom. Pred kratkim jo je obdelaval Rooseveltov emisar, ki je obiskal vse vlade na Balkanu, ki se niso čisto v nemškem taboru, z namenom, da jih pridobi za aktivnejše sodelovanje z angleško-amerikanskim taborom. Kmalu nato pa je sledil »obisk« Cvetkovića in Markovića pri Hitlerju.

Narodi Jugoslavije in še posebej delovno ljudstvo Slovenije moramo napeti vse sile, da nas protiljudska vlada ne pahne v pokoli za tuje imperialistične interese. To tembolj, ker je peta kolona obeh vojskovojskoma se blokov tudi pri nas živahno na delu in kar kažejo vsi znaki — vedno večje nasilje nad delovnim ljudstvom, razpust delavskih razrednih strokovnih organizacij, vojaška koncentracijska taborišča itd. — da se vlada Cvetković-Maček pripravlja na vojno. Iz zagato, v katero je zašla s svojim manevriranjem med Nemčijo in Anglijo in s svojo protiljudsko politiko, se hoče rešiti z udeležbo v imperialistični vojni.

Rešitev izpod krempljev nasprotujočih si imperialističnih taborov, rešitev miru in neodvisnosti balkanskih narodov je samo v borbi balkanskih narodov proti lastnim reakcionarnim vladam in za tesno zvezo in pakt o medsebojni pomoči s Sovjetsko Zvezo.

Prvič zato, ker je sama vlada Cvetković-Maček-Kulovec vlada bogate gospode, v katere rokah je ves državni aparat od vrha pa do zadnjega občinskega biriča. Zato, ker bodo vlada in njeni organi se naprej gledali imoviti gospodi skozi prste na vse njene manipulacije z živili. Zato, ker se bogataši ne bodo odrekli sijajnim prilikam za kupčenje bogastva, ki jih jim nudi sedanje pomanjkanje.

Drugič zato, ker so tudi krušne karte in prehranjevalni uradi polovičarski ukrepi: z njimi niso prestreženi tisti, ki si niso mogli napraviti zalog, kajti na karte določena količina moke in kruha je za delovnega človeka prepričala. Razen tega pa v resnici veljajo karte le za siromašne sloje, le njim so merjeni žetodci, bogataši pa si lahko še naprej nabavljajo po špekulantskih cenah živila, kolikor jih že nimajo v skritih zalogah. Sicer se zahteva »obvezna prijava« zalog. Toda s tem samo mečejo ljudstvu pesek v oči, ker ni poskrbljeno za to, da se skrite zaloge živil najdejo in rekvirirajo.

Tretjič so ti ukrepi jalovi, ker ni poskrbljeno za zadostno nabavo žita. Jalovi so zato, ker v vseh teh ustanovah ni poštenih predstavnikov najbolj zainteresiranih — delavcev in siromašnih kmetov. Kajti samo tedaj, če bi bilo te ustanove pod neposredno kontrolo ljudstva, bi znaile najti velike skrite zaloge tako v mestih kakor na deželi.

Rešitev vprašanja prehrane je samo v rokah delovnega ljudstva. Akcije širokih množic proti špekulaciji trgovcev in drugih — izven aprovizacij in v njih — bodo preprečile masno verižno trgovino. Ljudstvo si mora priboriti kontrolo nad vso razdelitvijo življenjskih potrebščin in jo sploh vzeti v svoje roke potom protidraginjskih in prehranjevalnih odborov, v katere delovno ljudstvo voli najboljše svoje predstavnike. Pod vodstvom teh odborov mora delovno ljudstvo izvajati rekvizicijo vseh velikih zalog živil pri špekulantih in vseh bogataših in tako zagotoviti prehrano velike armade siromašnih kmetov, slabo plačanih in brezposelnih delavcev.

Samo v enotnih in odločnih nastopih in ukrepih samega delovnega ljudstva je rešitev iz siromašne in lakote.

